

דבר המערכת

**ואתם ידעתם את נפש הגר...
כי גרים הייתם...**

בפרשתנו מצפינו מהתורה הקדושה מזהירה אותנו פעמיים על ענין המצוה לבלתי להרע את הגר, א. (כ"ב-כ') **וגר לא תונה ולא תלחצנו, כי גרים הייתם בארץ מצרים**, ב. ולהלן (כ"ג-ט') **וגר לא תלחץ, ואתם ידעתם את נפש הגר, כי גרים הייתם בארץ מצרים**.

וצריך להבין, מדוע התורה חוזרת על אותו ענין פעמיים, ומה בא הכתוב לחדשנו בפעם השנייה, וגם קשה אם נעיין בסיבה והשינוי לשון בפעם הראשונה מהשנייה, כי הנה בפעם הראשון אומרת התורה 'לא תונו ולא תלחצנו' והסיבה כי גרים הייתם בארץ מצרים, ובפעם השנייה התורה אומרת רק 'וגר לא תלחץ' והסיבה כי אתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים, לכאורה מה הוא השינוי, וגם קשה על ההסבר ואתם ידעתם את נפש הגר, הרי פירוש הדבר שעם ישראל הרגישו בנפשם במצרים מה זה להיות גר. ובאמת תמוה היכן הרגישו בני ישראל טעם גרות אמיתית במצרים? והדבר צריך ביאור.

ואפשר לומר בדרך הדרש, כי בפעם הראשונה התורה מדברת על כל גר אמיתי, גר רגיל, דהיינו בנכרי שהתגייר ושם שייך שפיר לומר 'לא תונה' שפשוט לא תונה אותו בגלל שהוא גר, והסיבה, כי גם אתם בני ישראל, הייתם בבחינת גר במצרים, שלא הייתם מצריים, והמצרים אכן עינו אתכם ולחצו את בני ישראל וכו', והרגשתם היטב טעם המר של ההתעללות והעינויים מהמצרים,

ואולם בפעם השנייה שהתורה מדברת יותר אל מנהיגי הדור כבהמשך הפסוקים שם (כ"ג ו'-ז' ח') לא תטה משפט אביונו... מדבר שקר תרחק, נקי וצדיק אל תהרוג ושוחד לא תקח.. כי השוחד יעורר פקחים ויסלף דברי צדיקים, ומיד וגר לא תלחץ. התורה מדברת אל בני ישראל בכלל ואל מנהיגי עם ישראל בפרט, וגר לא תלחץ הכוונה לאחד מבני ישראל שנהיה גר.. שמתנהג בגרות להתורה הקדושה, שירד מערך הדת, התקלקל והרי הוא בבחינת גר.. ודרך העולם להתנהג באחד כזה בזלזול ולוחצים אדם כזה על מעשיו, ולא יודעים שזהו ההיפך מדרך התורה, אלא אדרבה אדם כזה שירד מערך התורה והמצוות צריכים לקרב ולחזק ורק בדרך זו יחזור למוטב.

ועיין בספה"ק בני יששכר מאמרי חודש ניסן מאמר ט' אות ב' שכתב וז"ל: על כן כתבו תלמידי הבעש"ט כשאירע לאדם איזה דבר לא טוב, אזי יחפש להמציא בדעתו איזה דבר בהטבה באותו רע כמו שאמר אותו החסיד על נבילה כמה לבנים שיניה, (היינו מה דאיתא בחובת הלבבות שער הכניעה פ"ו ונאמר על אחד מן החסידים שעבר על נבלת כלב מסרחת מאוד, ואמרו לו תלמידיך כמה מסרחת נבלה זאת, אמר להם כמה לבנות שיניה, ונתחרטו על מה שסיפרו בגנותה עיי"ש), וכשימצאו הטובה באותו דבר הרע הנה הוא בירור הטוב מן הרע, וממילא התבטל הרע, כי רע אין לו מציאות בפני עצמו, הבן מאוד הדבר, עיי"ש, וכ"ש נפש ישראל שמלאים מצות כרימון וכל רמ"ח אבריו מלאים חרטות כל יום על המעשים הרעים, ועיין עוד בספה"ק באגרא דכלה פ' חיי

אגרא דכלה

אם כסף תלוה את עמי.

במדרש (שמו"ר פל"א ג'). הה"ד (קהלת ה יב) יש רעה חולה כו' עושר שמור לבעליו לרעתו וכו'. אשרי אדם שהוא עומד בנסיונו, שאין בריה שאין הקב"ה מנסה אותה, העשיר מנסהו אם תהא ידו פתוחה לעניים, ומנסה העני כו', אבל העשיר שעינו רעה, הולך הוא וממונו מן העולם הזה, שנאמר (קהלת ה יג) ואבד העושר ההוא וכו', למה שגלגל הוא בעולם וכו', עכ"ל. בעי בזה דהוקשה לו מהו אם כסף תלוה, וכי דוקא כסף ולא שאר מטבעות. וגם למה לו למימר כלל אם כסף תלוה, הוה ליה למימר סתם לא תהיה כנושה לעני. וגם מהו הלשון את העני עמך. ולפי הדרש יתכן דהנה הקב"ה מנסה העשיר אם ילוה לעני, ובאם אינו מלווהו הקב"ה יביאהו לידי מדה זו של עניות, כי הוא גלגל וכו'. וז"ש אם כסף (היינו אם יש לך כסף), תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה, (נושה מלשון נשני אלקים) (בראשית מא נא), היינו לא תשכח את העני עמך, היינו מדין שמוכן להיות עמך, עניות שמוכנת להיות עמך אצלך, כי גלגל הוא כו', על כן תלוה את עמי שלא תבא לידי מדה זו, הבן הדבר:

אם כסף תלוה את עמי.

יש לפרש ברמזי החכמה: **אם כסף**, אם יש לך תשוקה ואהבת בוראך בלבך

(כסף מלשון נכסף נכספתי (בראשית לא ל), תלוה את עמי תחבר התשוקה לעמי גם כן ללמדם דרכי יי, ולא תאמר הלא יש גדולים ממני אשר קטנם עבה ממתני, לזה אמר **את העני עמך**, אתה על כל פנים מחויב ללמד לחברריך אשר הוא עני בדבר אשר הוא עמך, דהיינו כיון שיש לך שכל שאין חבירך יודע מחוייב אתה ללמדו. **לא תהיה לו כנושה**, ר"ל ואם תאמר זה דוקא אם חבירי מבקש זה, אבל שאהיה אני רודף אחריו למה לי כל הצער הזה, לזה אמר לא תהיה לו כנושה כשוכח מלשון נשני אלקים (בראשית מא נא). **לא תשימו עליו נשך**, ר"ל לא תאמר כבר נתייאש זה מגודל נשיכת הנחש המסית וכבר נתיישן בעבירה, אל תאמר כן רק עשה והצלח והש"י יהיה עמך, נ"ל:

וירמוז עוד אם כסף תלוה את עמי,

אם תכסוף ותשתוקק לחבר את עמי המפוזרים בין הגויים, לחברם ולקבצם לארצם, את העני עמך לא תהיה לו כנושה, ר"ל אותו העני אשר הוא עמך בגלות לא תשכח, דהיינו השכינה מדת המלכות שזה יהיה עיקר כוונתך עבור גלות השכינה, וכל מגמתך בגאולה עבור גאולת השכינה, לא תשימון עליו נשך היינו הקליפות, שעל ידי העבירות ח"ו רגליה יורדת וכו' (משלי ה ה), כל זה תראה להתבונן והש"י ירחם ויקרב הגאולה במהרה בימינו אמן:

שרה ד"ה ויצחק בא מבוא באר לחי רועי וזלה"ק: כי האיש ההמוני בעצמו יודע שהוא הולל נעור וריק, והוא קרוב לתשובה בעזר אלקי, כי אין לך רשע שאינו מלא חרטות בכל יום (מבחינת רחמנותו ית', אשר הבת קול יוצאת שובו בנים שובבים (חגיגה ט"ו ע"א) וזה הקול בוקע חלוני רמ"ח אבריו, שהוא ר"ת "רשעים" מלאים "חרטות, והבן יקיר לי וכו' "ר"ח"ם" ארחמנו נאום י"י (ירמיה לא יט), שובו בנים שובבים (ירמיה ג כב) עכלה"ק,

בשב"ק זו כט שבט, יומא דהילולא של האדמו"ר רבי דוד שפירא זצוק"ל מבוקובסק, בנו של הרה"ק רבי מאיר, בנו של רבינו בעל הצמח דוד מדינוב, בן רבינו הבני יששכר.

הרה"צ מבוקובסק היה מגדולי האדמו"רים בשנים ההם, כאשר אלפים הלכו לאורו, והתגורר בעיר בוקובסק, לא הרחק מדינוב, ולאח"כ עבר לעיר סאנוק, ונפטר בשנת תרפ"ד,

ידידות רבה שררה בינו לבין הרה"ק בעל הקדושת ציון מבאבוב שגם נולד בעיר בוקובסק, וגם התגורר בעיר סאנוק, כאשר בנו של הרבי רבי דוד שפירא מבוקובסק רבי אלתר ראובן הי"ד אשר מילא את מקום אביו בבוקובסק נרצח ביחד עם בעל הקדושת ציון ע"י הנאצים ימ"ש

יהא זכרם ברוך

בברכת שבת טובה
דיזכרם פנים נתיחין בן אנה לאה

אז התורה אומרת וגר לא תלחץ, אדם כזה לא תלחצנו. והסיבה כי אתם ידעתם את נפש הגר.. בני ישראל במצרים מקטן ועד גדול ללא יוצא מהכלל חוץ ממשה ואהרן, ירדו למ"ט שערי טומאה והרגישו מה זה ירידת הדור וכל אחד היה מבחינת ההתקרבות אלקות שלו בבחינת גר, שהיו רחוקים מאוד מתורה ומצוות, והקב"ה ברחמיו ובחביבותו לבני ישראל הוציאם מהדרגה הפחותה המ"ט שבטומאה, עד לשער ה' שבקדושה, אז כשמגיע נפש מבני ישראל שירד מדרכו בדרך ישראל סבא, אז לא תלחץ, אלא תדע שכל יהודי יכול להגיע לדרגה ירודה ושפילה כזו, כמו בני ישראל במצרים, ובסוף יצאו ממדרגה כה פחותה ממ"ט שערי טומאה לפסגת ההתרוממות והקדושה וההתקרבות לאלוקים במעמד

וירמוז עוד אם כסף תלוה את עמי.

וכאשר ישפיע לך הש"י חסדים עושר וכבוד, לא תהיה לו כנשה ר"ל לא תשכח את הש"י ולא תהיה מכלל אותן שנאמר עליהן (דברים לב טו) וישמן ישורן וכו', וכן בהשפיע לאחרים על ידי תפילתן תלמודם הדרך לעבודתו, לא תשימון עליו נשך, דהיינו על ידי החסדים הללו לא תשימון נשך וקטרוג הקליפות, נ"ל:

אם תרצה לחבר חסדים, (כסף רמז לחסד כנודע), עם עמי היינו להשפיע להם חסדים עם תפילותיך, את העני עמך תראה שיהיה עמך מדריגת עני, שתהיה שפל לפני בוראך ואז תתקבל תפילותיך, כמד"א (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף שעוטפת כל התפילות,

מבני יששכר יודעי בינה וגו' לדעת מה יעשה ישראל (דברי הימים א י"ג)

מדור ההלכה מתוך ספרי רבינו זיע"א

בעריכת הרה"ק אברהם צבי פפנהיים שליט"א

דעתם רק עושים כן מנדבת לבם, ומזה נלמד דעת לכל אדם כשואה שמכבדין ומנשאין אותו שסוברים שהוא צדיק מחוייב להודיעם שאינו כן, ואם הודיעם והם אעפ"כ מכבדין אותו יקבל מהם כי מאת ה' הסיבה. (שם)

וגנב איש ומכרו (כא טז)

ענף המצוה הוא גניבת דעת, כי הדעת הוא מנפש האדם, וכאשר גונב דעת האדם גונב חלק נפשו, ומה לי גנביה כוליה ומה לי גנביה פלגא.

כשמעתיק שמועה בדברי תורה מחבירו יארמנו בשמו.

בכלל זה הוא המקבל דברי תורה מחבירו הן בכתב הן בעל פה ואומרה בשם עצמו, הנה הוא גניבת נפש, כי הנה האומרה הוציאה בכוחות נפשו, ואם אומרה בשם עצמו בכדי שיכבדוהו ויתנו לו ממון הוה כגונב נפש ומכרו, שמכרה לאחרים שיתנו לו ממון. (דרך פיקודיך מצות לא תעשה לו)

כשמכבדים אותו בשביל צדקתו יאמרו להם שאינו צדיק.

וג"כ בכלל זה מי שמראה את עצמו לבני אדם כצדיק ובקרבו ישים אורבו, הנה הוא גונב דעתם, שסוברין בדעתם כי הוא צדיק ומכבדין אותו בעבור צדקתו ובאמת לא כן הוא, ולמה אמרו חז"ל ברוצח שגלה לעיר מקלטו ורצו אנשי העיר לכבדו יאמרו להם רוצח אני, וכשאומרין אעפ"כ יקבל מהם, דכיון שהודיעם א"כ הוא אינו גונב

המשעבד עצמו לשמור חפציו וכדומה הרי זה כמוכר עצמו לעבד.

מי שמשעבד עצמו מרצונו לשיעבוד העולם שלא בהכרח הצורך, כגון שמשעבד עצמו לאדון או שר או למלאכה גדולה שהוא משועבד לה ביותר, והוא שלא לצורך, שהיכולת בידו להתפרנס בענין אחר קל מזה, והוא עושה זאת מחמת שמקווה שיריח עי"ז, או שמשעבד את עצמו לשאר דברים כגון שלוקח כלים יקרים שלא לשם שמים והוא שומרם שלא ישרו ושלא יגנבו, הנה לוקח את עבד המלך [היינו את עצמו] ועשאו משרת לעבודה שזרה לו, והוא ענף מגניבת נפש מישראל והתעמר בו ומכרו לעבד, משא"כ כפי הסיפוק וההכרח או לכבוד מצוה ושבת וי"ט הנה הוא שירות ועבדות המלך, כי כן צונו ה' אלוקינו. (שם)

שבת מברכים אדר:

המולד יהיה ביום א' 17 שעות, 37 דקות, 13 חלקים.

מהנעשה בחצרות קדשינו:

כבר בליל שישי פרשת כי תשא. המקום יהיה מוכן לקליטת האלפים העולם לציון, כאשר השנה ב"ה והושלם הגשר החדש "בדרך החיים" המוביל מבנין המוסדות עד לאוהל רבותינו הק', והוכן תאורה וארוחות חמות לציבור העולים לדינוב.

ההכנות לשבת כא אדר בדינוב
לקראת הילולת רבינו בעל הצמח דוד מדינוב החל השנה ביום ו' יט אדר, מתכוננים במוסדות בני יששכר לקליטת האלפים אשר באים לפולין להילולת רבינו בעל הנועם אלימלך, אשר עולים גם ביום ו' לדינוב להילולת בעל הצמח דוד,

בכל ליל שישי בשעה 10.00 מתקיים שיעור בספר 'אגרא דכלה' בבית המדרש דינוב רחוב בלזר 17 שכונת בית ישראל.

מדי יום רביעי שיעור בספה"ק 'בני יששכר' ע"י האדמו"ר מסאסוב שליט"א בבית מדרשו רח' רש"י 44 יום בשעה 8.15 זמן תפילת שחרית בשב"ק בשעה 10.30 - קידושא רבא במקום - בבית מדרשינו לא מדברים בשעת התפילה וקריאת התורה